

Lausunto

15.3.2022

VN/690/2022
VN/690/2022-PLM-40

Puolustusministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi valtion virkamieslain ja Suomen pankin virkamiehistä annetun lain muuttamisesta

1. Lausuntopyyntö

Valtiovarainministeriö on 14.2.2022 pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä, jolla pantaisiin täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi avoimista ja ennakoitavista työehdoista Euroopan unionissa 2019/1152 (jäljempänä työehtodirektiivi) valtion virkamieslaissa (750/1994).

2. Lausunto

Virkamieslain 6 e §

Esitetyn uuden 6 e §:n mukaan virkamiehelle on annettava kirjallinen selvitys työnteon keskeisistä ehdoista, jos ehdot eivät käy ilmi nimityspäätöksestä tai nimittämiskirjasta. Tiedot on annettava virkamiehelle seitsemän tai 14 vuorokauden kuluessa siitä ajankohdasta, josta lukien asianomainen on nimitetty virkaan tai virkasuhteeseen. Selvitysvelvollisuus koskee myös tiedoissa palvelussuhteen aikana tapahtuvia muutoksia lukuunottamatta tilanteita, joissa muutos johtuu lainsäädännön tai virkaehtosopimuksen muuttamisesta.

Puolustusministeriö toteaa, että ehdotettava säännös saattaa lisätä henkilöstöön liittyvää hallinnollista työtä suuressakin määrin. Kun ehdotettu pykälä kuitenkin perustuu direktiiviin eikä kuulu poikkeusmahdollisuuden piiriin, ei mahdollisuutta esityksen sisältöön vaikuttamiseksi tästä syystä ole.

Virkamieslain 9 d §

Virkamieslain 9 d § olisi uusi ja sen mukaan viranomaisen olisi osa-aikaisen tai määräaikaisen virkamiehen pyynnöstä annettava kirjallinen ja perusteltu vastaus mahdollisuudesta pidentää virkasuhteen säännöllistä työaikaa tai nimityksen kestoaikaa. Pelkkä virkamiehen tiedustelu ei vielä laukaisisi pykälässä tarkoitettua velvoitetta, vaan velvollisuus syntyisi virkamiehen nimenomaisesti pyytäessä vastauksen saamista kirjallisesti. Vastaus olisi annettava kirjallisesti kuukauden kuluessa virkamiehen pyynnöstä. Henkilöstön määrän ollessa yli 250, vastaus voitaisiin kuitenkin antaa kolmen kuukauden kuluessa pyynnöstä. Lisäksi velvoitteeseen säädettäisiin muutama poikkeusmahdollisuus.

Puolustusvoimissa tällaisen vastauksen perustelut saattaisivat sisältää tietoa, joka koskee puolustusvoimien varustamista, kokoonpanoa, sijoitusta tai käyttöä taikka muuta sotilaallista maanpuolustusta tai puolustusvalmiuteen varautumista. Puolustusvoimien tehtävä on Suomen sotilaallinen puolustaminen. Erityisesti valmiutta kohotettaessa Puolustusvoimissa ei ole mahdollista antaa virkamiehen pyyntöön perusteltua vastausta, jos vastaus sisältää edellä kuvattua salassa pidettävää tietoa. Lisäksi on huomattava, että Puolustusvoimien henkilöstöjärjestelmä on luotu

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 31
00131 Helsinki

Eteläinen Makasiinikatu 8 0295 16001
Helsinki +358 295 16001

kirjaamo.plm@gov.fi
www.defmin.fi

poikkeusoloja varten. Poikkeusoloissa on tilanteen luonteelle ominaista henkilöstön määrän kasvaminen ja vaihtelevuus vaadittavan suorituskyvyn mukaisesti. Näissä tilanteissa myös hallinnolliset resurssit on kohdennettava tarkoin ydintoimintaan, jollaisena nyt esitettyä 9 d §:ä ei voitane pitää.

Poikkeusolojen henkilöstötoimet vaativat henkilöstöjärjestelmältä joustavuutta. Tätä joustavuutta tukee muun muassa se, että Puolustusvoimien virat voidaan täyttää eräitä korkeita siviilivirkoja lukuun ottamatta haettavaksi julistamatta. Tämä merkittävä poikkeus virkamiesoikeudellisesta virkojen auki julistamisen pääsäännöstä on osoitus Puolustusvoimista poikkeusolojen ja varautumisen organisaationa. Toiminnan luonteeseen kuuluu myös se, että ilman julkista hakua täytettyjen tehtävien täyttökriteerejä ja muita tietoja tulee voida käsitellä salaisina salausta koskevien edellytysten täyttyessä ja asianosainjulkisuuden estämättä.

Ehdotetun pykälän mahdollistamaa selvityspyyntöä olisi myös mahdollista käyttää väärin esimerkiksi tiedustelutarkoituksessa. Oikeutta kirjallisen selvityksen pyytämiseen voitaisiin myös käyttää mahdollisesti väärin siten, että sitä käytettäisiin tarpeettomasti tarkoituksena kuormittaa henkilöstöhallintoa ja sen prosesseja.

Edellä kuvatuin perustein puolustusministeriö katsoo, että Puolustusvoimat tulisi rajata esitetyn 9 d §:n soveltamisalan ulkopuolelle työehtodirektiivin mahdollistamalla tavalla. Puolustusministeriö esittää lisäksi harkittavaksi, että myös puolustusministeriö rajattaisiin esitetyn 9 d §:n soveltamisen ulkopuolelle. Perusteet tähän ovat osin samat kuin edellä Puolustusvoimien kohdalla eli valmiutta kohotettaessa tai jo sitä edeltävinä aikoina määräaikaisten virkasuhteiden määrää saattaa kohota merkittävästi normaaliolojen määrästä. Samalla tavoin tällaisissa oloissa annettava kirjallinen selvitys mahdollisuudesta jatkaa määräaikaista virkasuhdetta saattaisi tarkoittaa virkasuhteen taustalla olevan salassa pidettävän ja turvaluokiteltavan tiedon ilmaisemista, mitä voitaisiin pitää poikkeusolojen tarkoituksen vastaisena.

Virkamieslain 13 a §

Puolustusministeriö toteaa, että puolustushallinnon toiminta vastaa jo nyt esitettyä säännöstä. Työtehtävien edellyttämä koulutus luetaan säännönmukaisesti työajaksi ja koulutus on virkamiehelle maksutonta. Tämän vuoksi puolustusministeriö ei näe välttämätöntä tarvetta säätää Puolustusvoimia uuden säännöksen soveltamisen ulkopuolelle työehtodirektiivin sallimin tavoin.

Osastopäällikkö, ylijohtaja

Teemu Penttilä

Hallitussihteeri

Anna Gau

Jakelu

VM Valtiovarainministeriö
VM VKO Hallintopolitiikkayksikkö, Miska Lautiainen

VN/690/2022-PLM-40

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: